

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра соціальних комунікацій

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
Міжкультурна комунікація: стратегія, співпраця, обмін
підготовки магістра

Силабус навчальної дисципліни «Міжкультурна комунікація: стратегія, співпраця, обмін» підготовки здобувачів освіти магістра.

Розробник: Греля (Кравченко) С.І. професор, доктор наук із соціальних комунікацій, професор

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

проф. С. І. Греля

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри соціальних комунікацій протокол № 1 від 28 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри:

доц. О. Л. Теребус

© Греля С.І., 2025

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини» спеціальність С 7 «Журналістика» Освітньо-професійна програма «Журналістика і соціальні комунікації» Освітній рівень магістр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 120 /4		Рік навчання <u> 2 </u>
		Семестр <u> 3-ий </u>
		Лекції <u> 10 </u> год.
		Практичні <u> 14 </u> год. Лабораторні <u> </u> год. Індивідуальні <u> </u> год.
ІНДЗ: <u>немає</u>	Самостійна робота <u> 88 </u> год.	
	Консультації <u> 8 </u> год.	
	Форма контролю: залік	
Мова навчання	українська	

II. Інформація про викладача (- ів)

Греля (Кравченко) С.І.
 доктор наук із соціальних комунікацій
 професор
 професор кафедри соціальних комунікацій
 Контактна інформація : +380508080292
 Ел. пошта: Kravchenko.Svitlana@vnu.edu.ua
grelva64@ukr.net
 Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. «**Міжкультурна комунікація**» - це вибіркова дисципліна, яка пропонує вивчення закономірностей і специфіки обміну інформацією між носіями різних культур. Міжкультурна комунікація розглядається як вид соціокомунікативної діяльності, передбачається знайомство із її різними напрямками і формами – між державами, суспільними групами та індивідами, а також із її атрибутами.
2. **Метою** дисципліни «Міжкультурна комунікація» є вивчення теоретичних і практичних аспектів міжкультурної комунікації, знань, навиків та інструментів міжкультурного діалогу, форм співпраці та обміну між різними народами.
Завдання навчальної дисципліни «Міжкультурна комунікація» передбачають:
 - Знайомство із теорією та основними категоріями міжкультурної комунікації;
 - Окреслення місця української культури в системі світових культур ;

- Вивчення особливостей міжкультурного обміну на міждержавному (міжнародному) рівні, груповому (у різних сферах суспільного життя) та індивідуальному;
 - Знайомство із перебігом міждержавних і міжнаціональних контактів України із сусідніми народами у ХХ-ХХІ ст. в контексті світових геополітичних процесів;
 - Окреслення ролі мас-медіа у формуванні та руйнуванні стереотипів масової свідомості й перебігу міжнаціонального культурного діалогу;
 - Знайомство із явищем полікультурності та формами взаємодії у міжкультурній комунікації, міжкультурними (міжетнічними) конфліктами та їх висвітленням у медіа.
- 3. Soft skills:** вміння критично мислити; вміння працювати в команді; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та ін.

4. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Пр. з.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Міжкультурна комунікація як знання і практична діяльність						
Тема 1. Міжкультурна комунікація як вид соціокомунікативної діяльності		2	2	18	-	Усне опитування 10
Тема 2. Акультурація як процес засвоєння чужої культури. Українці в інокультурних середовищах		2	4	12	2	Усне опитування ДС 20
Тема 3. Діалог культур як основа міжкультурної комунікації		2	2	18	2	Усне опитування 10
Разом за модулем 1		6	8	48	4	
Змістовий модуль 2. Україна в міжнародних відносинах ХХ-ХХІ ст.						
Тема 4. Україна і Польща в геополітиці минулого і сучасності: загрози і виклики		2	2	20	2	Усне опитування 10
Тема 5. Історія стосунків Україна-Росія: стратегії міжкультурної комунікації упродовж століть		2	4	20	2	Усне опитування ДС 20
Разом за модулем 2		4	6	40	4	
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота: аналітичне есе						30
Всього годин/Балів		10	14	88	8	100

Методи контролю: ДС – дискусія, усне опитування, аналітичне есе.

IV. Політика оцінювання

Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття відповідно до розкладу та вчасно виконувати навчальні завдання (зокрема винесені на самостійну роботу) згідно з індивідуальним навчальним планом та силабусом освітнього компонента. Максимальна

кількість балів, яку може набрати здобувач освіти за поточну навчальну діяльність з освітнього компонента становить 100 балів.

Пропущені з поважних причин заняття здобувач освіти має можливість скласти викладачеві в дні консультацій упродовж тижня після виходу на навчання.

Відповідно до пункту 3.1 Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки (<https://lnk.ua/jVWBwnnek>) з освітнього компонента можливе зарахування окремих тем, модулів, індивідуального завдання тощо.

Політика щодо академічної доброчесності. Увесь навчальний процес побудований на засадах доброчесності, справедливості, порядності, відповідальності за результати своєї діяльності, взаємодовіри та толерантності до його учасників, об'єктивності оцінювання, соціальної та гендерної рівності.

Здобувач освіти зобов'язаний самостійно виконувати завдання до практичних занять та самостійної роботи, так само індивідуальне завдання; надавати правдиву інформацію про результати своєї навчальної діяльності; вказувати джерела чужих думок у випадку їхнього використання. Жодна з форм порушення академічної доброчесності не толерується.

Відповідальність за порушення норм академічної доброчесності визначена [«Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#) та ПОЛОЖЕННЯМ про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки від 30 січня 2024 р (<https://surl.li/htvpbg>)

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Терміни підсумкового контролю, ліквідації академічної заборгованості визначає розклад заліково-екзаменаційної сесії.

V. Підсумковий контроль

Формою організації підсумкового контролю знань здобувачів освіти з вибіркового освітнього компонента є залік.

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/09/2025-olozhennya_pro_org_anizatsiyu_navch._pr_otsesu_u_VNU_%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf)

та Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти ВНУ імені Лесі Українки (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2023-09/2023_Polozh_pro_otzin.pdf) підсумкова семестрова оцінка з освітнього компонента виставляється за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом.

Завдання із цих видів поточного контролю оцінюються в діапазоні від 0 до 100 балів (детальніше див. таблицю вище). Семестровий залік викладач виставляє за умови виконання здобувачем освіти завдань, передбачених силабусом освітнього компонента. Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми.

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100.

Повторне складання заліку, у разі отримання незадовільної оцінки, допускається не більше двох разів: один раз викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Здобувач освіти, який не погоджується з результатами підсумкового контролю, отриманих під час семестрового контролю в день оголошення результатів підсумкового оцінювання, має право звернутися з апеляційною заявою на ім'я проректора з навчальної роботи та рекрутації. Будь-які конфліктні ситуації щодо оцінювання вирішують відповідно до [Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#).

За умови активної участі у практичних заняттях та виконання самостійних аналітичних завдань студент отримує залік автоматично. У разі не виконання програми практичних занять студент повинен виконати додаткове завдання.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

- Опрацювання навчальної літератури за темами практичних занять.
- Перегляд **відеоматеріалів та їх аналіз:**

<https://odkrysviat.com/ua/> Відкрий Світ

<https://odkrysviat.com/ua/videos/guatape-colombia/> Колумбія

<https://odkrysviat.com/ua/videos/dziewczynna-z-plywajacej-wyspy-titicaca-peru/> Перу

<https://odkrysviat.com/ua/videos/nepal-working-women-and-gender-equality/> Непал

<https://odkrysviat.com/ua/videos/india-portraits-vol-1/> Індія

<https://odkrysviat.com/ua/videos/india-portraits-vol-2/>

Фільми Єжи Гофмана Від Русі до України. Народження нації

1. <https://vimeo.com/16172452>

2. <https://vimeo.com/16175538>

3. <https://vimeo.com/16561745>

4. <https://vimeo.com/724996807>

Фільм про ситуацію напередодні II світової війни

https://www.youtube.com/watch?v=xO7bjchwhLs&ab_channel=UATVChannel

Фільм «Срібна земля»

https://www.youtube.com/watch?v=3b6VQWP160g&ab_channel=UA%3A%D0%9F%D0%B5%D1%80%D1%88%D0%B8%D0%B9

Фільм «Україна у другій світовій війні»

https://www.youtube.com/watch?v=eqVNUF-Pg9s&ab_channel=UATVChannel

70 балів – максимальний бал за практичні заняття

30 балів – Модульна контрольна робота 1.

Написати **аналітичне есе і рецензію на фільм.**

Вимоги до тексту:

Самостійність, оригінальність, аргументованість, використання фактів історії, політики, культури, аналіз і виокремлення позитивних і негативних аспектів проблеми, власний висновок

Написати рецензію – роздум на один із фільмів зі списку відеоматеріалів, запропонованих до планів практичних занять з «Міжкультурної комунікації»

Вимоги до тексту:

Самостійність, оригінальність, аналіз відеоматеріалу з точки зору міжкультурної комунікації, особисті враження і думки.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перекладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література та інтернет-джерела:

1. Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації / Ф. С. Бацевич. — К., 2007. <http://terminy-mizhkult-komunikacii.wikidot.com/slovnyk>
2. Бистрицький Є. Комунікація і культура в глобальному світі. Дух і літера, 2020.
3. Біблер В. Діалог культур. Філософія // file:///C:/Users/User/Downloads/Psis_2015_3_16.pdf
4. Греля-Кравченко С. Юзеф Лободовський – митець, мислитель, бунтар та українофіл. Життя і творчість // <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/19365>
5. Жайворонок В.В. Знаки української культури: словник-довідник / В.В.Жайворонок. – К.: Довіра, 2006.
6. Загороднова В. Основи міжкультурної комунікації // <https://dSPACE.bdpu.org/bitstream/123456789/696/1/Osnovy%20mizhkulturnoi%20komunikatsii.pdf>
7. Кравченко С. І. Періодичні видання Польщі 20-30-х років ХХ ст. у світлі суспільно-культурних процесів міжвоєнної доби: літературна комунікація, польсько-український діалог // <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/13469>
8. Лободовський Ю. Проти упирів минулого // https://shron1.chtyvo.org.ua/Lobodovskyi_Yuzef/Prot_yupyriv_mynuloho_Dumky_pro_Polschu_ta_Ukrainu.pdf?PHPSESSID=mesbibjrb2n9r9vdbch8t1mnr1
9. Львовочкіна А.М. Етнопсихологія // <https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/n135.pdf>
10. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація : навч. посіб. / В. М. Манакін. – К. : ВЦ «Академія», 2012 // <https://studfile.net/preview/9008838/>
11. Попович М. Нарис історії культури України, Київ, 1998
12. Почепцов Г. Г. «Сучасні інформаційні війни». Видавничий дім «Києво-Могилянська Академія» - 2015.
13. Спільна історія. Діалог культур: навч. посіб. / П. Вербицька, Н. Голосова, В. Дяків та ін. ; [ред.: О. Міхеєва, О. Ковалевська] ; Всеукр. асоц. викл. історії та сусп. дисциплін «Нова доба». — Львів: ЗУКЦ, 2013 // www.novadoba.org.ua/library-spilna-istoriya-dialog-kultur-ua

Відеоматеріали до курсу «Міжкультурна комунікація»:

Фільми Єжи Гофмана Україна – становлення нації

Фільм 1. Від Русі до України. – <https://vimeo.com/16172452>

Фільм 2. Україна чи Малоросія? – <https://vimeo.com/16175538>

Фільм 3. Навіки разом. – <https://vimeo.com/16561745>

Фільм 4. Незалежність. - <https://vimeo.com/724996807>

Фільм про ситуацію напередодні II світової війни

https://www.youtube.com/watch?v=xO7bjchwhLs&ab_channel=UATVChannel

Фільм «Срібна земля»

https://www.youtube.com/watch?v=3b6VQWP160g&ab_channel=UA%3A%D0%9F%D0%B5%D1%80%D1%88%D0%B8%D0%B9

Фільм «Україна у другій світовій війні»

https://www.youtube.com/watch?v=eqVNUF-Pg9s&ab_channel=UATVChannel

Відео про різні народи і культури:

<https://odkryjsviat.com/ua/videos/guatape-colombia/> Колумбія

<https://odkryjsviat.com/ua/videos/dziewczyna-z-plywajacej-wyspy-titicaca-peru/> Перу

<https://odkryjsviat.com/ua/videos/nepal-working-women-and-gender-equality/> Непал

<https://odkryjsviat.com/ua/videos/india-portraits-vol-1/> Індія

<https://odkryjsviat.com/ua/videos/india-portraits-vol-2/>

<https://odkryjsviat.com/ua/> - портал подорожей, історії та культури «Odkryj Świat - Відкрий Світ»

Додаткова література та інтернет-джерела:

1. Білак О. Українсько-польські відносини: транскордонне та міжрегіональне співробітництво // <https://www.forum-ekonomiczne.pl/stosunki-ukrainsko-polskie-wspolpraca-transgraniczna-i-miedzyregionalna/?lang=uk>
2. Відносини України з сусідами. Чи є у Києва друзі // <https://www.dw.com/uk/vidnosyny-ukrainy-z-susidamy-chy-ye-u-kyieva-druzi/a-58318402>
3. Діяльність в рамках ООН // <https://ukraineun.org/ukraine-and-un/activities-in-un/>
4. Єндрашик К. Історичні проблеми та політика пам'яті в польсько-українських стосунках (1991 – 2017) // https://repozytorium.amu.edu.pl/bitstream/10593/24510/1/endaschyk_istorychni.pdf
5. Зав'ялов А. В. Соціальна адаптація українських іммігрантів. Київ : Саміт-книга, 2020 // <https://cutt.ly/PVQtJwJ>
6. Історія членства України в СНД // https://minjust.gov.ua/m/str_55
7. Колбіна Т. В. Сутність міжкультурної комунікації як особливої форми соціальної взаємодії представників різних культур [Електронний ресурс] / Т. В. Колбіна // Вісник ХДАК. – 2010. – Вип.31. – Режим доступу: <http://www.ic.ac.kharkov.ua/RIO/v31/31-2-05.pdf>
8. Малиновська Олена Міграційна політика: глобальний контекст та українські реалії. Київ, Національний інститут стратегічних досліджень, 2018 // https://niss.gov.ua/sites/default/files/2018-07/Migration_Politic_Print-fin-3178a.pdf
Політичні відносини між Україною та Польщею // <https://poland.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/228-politichni-vidnosini-mizh-ukrajinoju-ta-polyshheju>
9. Польсько-українські відносини: потенціал більший за проблеми // <https://www.prostir.ua/?news=polsko-ukrajinski-vidnosyny-potentsial-bilshyj-za-problemy>
10. Ризик на перспективу: що поляки думають про відносини з Україною // <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2021/01/20/7118659/>
11. То скільки в нас національних меншин // <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/skilki-v-nas-nacionalnih-menshin/>

12. Українська громада в країнах світу // <https://mfa.gov.ua/dvostoronnye-spivrobotnictvo/zakordonni-ukrayinci/ukrayinska-gromada-v-krayinah-svitu>
13. Україна в міжнародних відносинах // <https://cutt.ly/eVQk8Ar>
14. Українсько-польські відносини в сучасних умовах // <https://cutt.ly/dVQzORs>
15. Участь України у міжнародних організаціях // <http://old.mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/international-organizations>
16. Шуляков І.М. Міжкультурний діалог як процес // https://ic.ac.kharkov.ua/nauk_rob/nauk_vid/rio_old_2017/ku/kultura49/09.pdf
17. Związek Ukraińców w Polsce (Об'єднання українців у Польщі) // <https://ukraincy.org.pl/>
18. <https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini>
19. <https://www.gov.pl/web/ukraina-uk/ukraine>
20. <https://www.ukrinform.ua/> ; <https://censor.net/>; <https://armyinform.com.ua/> та ін.